

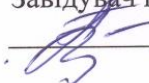
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

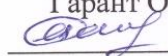
“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
“ ” _____ 2023 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри філософії та
міжнародної комунікації
Протокол № 7 від “14” лютого 2023р.
Завідувач кафедри
Валентина КУЛЬТЕНКО

”РОЗГЛЯНУТО ”
Гарант ОНП 033 «Філософія»
Віра ДОДОНОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

PHD-ДИСЕРТАЦІЯ ЯК НАУКОВИЙ ПРОЄКТ

спеціальність **033 Філософія**
освітня програма **033 Філософія**
Гуманітарно-педагогічний факультет
Розробник: кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та міжнародної комунікації Валентина Павлівна Культенко

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Рівень вищої освіти	третій	
Освітній ступінь	доктор філософії (PhD)	
Спеціальність	033 – Філософія	
Освітньо-наукова програма	Філософія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Реферат		
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна, вечірня форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	15 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	10 год.
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	105 год.	130 год.
Індивідуальні	–	–
Кількість тижневих аудиторних годин	4 год.	–

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Phd-дисертація як науковий проєкт» полягає в оволодінні сучасними знаннями з методології, методики та організації наукової діяльності для забезпечення процесу наукового дослідження й написання дисертаційної роботи.

Завдання дисципліни полягає у формуванні навичок та вмінь, необхідних для здобувачів третього освітньо-наукового рівня, орієнтованих на продукування нових ідей та виконання оригінальних досліджень, на досягнення високих наукових результатів та створення нових знань у відповідній галузі. Дисципліна забезпечує формування у здобувачів цілісного уявлення про науково-дослідний процес та логіку його побудови, формує здатність виконувати дослідження на засадах академічної доброчесності та критичного мислення, продукувати нові ідеї, формулювати і перевіряти наукові гіпотези, а також оприлюднювати наукові дослідження у провідних наукових виданнях, на конференціях, наукових семінарах та кваліфіковано презентувати результати дисертаційної роботи.

Дисципліна «PhD-дисертація як науковий проєкт» навчальна дисципліна забезпечує формування ряду **загальних та фахових компетентностей**:

Інтегральна: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗКу6. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу текстів, здатність оперативно опрацьовувати значні масиви інформації, генералізувати їх в загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації.

ЗКу7. Вміння використовувати комп'ютерні та комунікаційні технології у науковій та педагогічній діяльності.

ЗКу8. Вміння формувати дослідницьке поле власного наукового дослідження у відповідності до сучасної парадигми наукового знання.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї

міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СКу10. Вміння вести науково-дослідницьку діяльність у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах).

Вивчення дисципліни «PhD-дисертація як науковий проєкт» забезпечує цілий ряд програмних **результатів навчання**, передбачених освітньо-науковою програмою. Серед них:

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проєкти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його

наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РНy10. Вміння та навички організовувати творчу діяльність, роботу над науковими статтями та доповідями. Вміння та навички виконувати належні, оригінальні і придатні для опублікування дослідження у галузі гуманітарної науки та суміжних з нею науках. Вміння та навички організовувати оформлення і самоперевірку відповідності матеріалів дисертаційного дослідження встановленими вимогам.

РНy11. Знання та розуміння наукової етики та правил академічної доброчесності, їхньої ролі у науковій діяльності та загальній перспективі розвитку науки та соціуму. Вміння сумлінно та доброчесно виконувати наукові завдання та володіти навичками етичної педагогічної поведінки.

РНy12. Навички опрацювання філософських текстів відповідно до норм текстологічної культури. Вміння працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами, такими як Web of Science, Scopus та ін. Знання, розуміння та навички використання правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку. Знання та розуміння змісту і порядку розрахунку основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Хірша (h-індекс), імпакт-фактор).

РНy15. Вміння та навички ведення науково-дослідницької діяльності у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах). Вміння та навички налагодження наукової взаємодії з дослідниками, які мають власну світоглядну позицію та толерантне ставлення до інакодумства.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна методика наукової творчості.

Характеристика Закону України «Про вищу освіту». Характеристика Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Характеристика науки, наукової діяльності та наукового дослідження. Організація та нормативно-правове регулювання наукової діяльності в Україні. Дисертаційна робота як вид наукового видання та результат наукових досліджень. Управління науковою діяльністю, науковими дослідженнями та загальна характеристика суб'єктів наукової діяльності. Процес наукового дослідження та його характеристика. Наукові проєкти в соціогуманітарних науках. Дисертація як наукове дослідження.

Тема 2. Особливості наукової методології та мови науки.

Дисертація: визначення поняття, основні види. Особливості методології наукових досліджень. Загальне поняття про методи наукових досліджень. Теоретичні та емпіричні методи дослідження. Системно-методологічна цілісність дисертаційного дослідження. Понятійно-категоріальний апарат, усна та письмова мова науки. Теорія наукової аргументації. Наради, збори, перемовини, дискусії як форми колективного обговорення. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. «Мозковий штурм» як евристична форма, що активізує креативний потенціал співрозмовників під час колективного обговорення проблеми Технології проведення «мозкового штурму».

Тема 3. Стратегія і тактика наукового дослідження.

Організація праці при проведенні наукових досліджень. Розробка та реалізація наукових проєктів в галузі гуманітарної науки, дисертація як науковий проєкт. Основні етапи підготовки та захисту дисертаційної роботи. Загальна схема наукового дослідження під час роботи над дисертацією. Вибір теми дослідження. Визначення об'єкту, предмету та завдань дисертаційного дослідження. Планування як регламентація послідовності роботи дослідника (індивідуальний, робочий та план-проєкт). Підбір літератури та визначення методів дослідження.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Наукова школа: структура, функції та основні ознаки. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації з теми дисертаційного дослідження: первинна, вторинна інформація, проблема достовірності інформації. Інформаційні технології. Поняття про інтелектуальну власність, її форми: винахід, відкриття, особливості оформлення та використання документів інтелектуальної власності. Поняття авторського права. Вимоги до цитування, правила оформлення посилань. Мультимедійна презентація результатів дослідження.

Тема 5. Структура та зміст дисертаційної роботи.

Стадії здійснення наукових досліджень: особливості та вимоги. Жанри та стилі наукової творчості. Прийоми викладення матеріалів наукового дослідження. Тези та аргументи в науковому дослідженні. Гіпотеза дослідження. Особливості написання та складові вступу до дисертації. Робота над розділами дисертації. Висновки до дисертації та взаємозв'язок «завдання – наукова новизна – висновки». Мова та стиль викладу матеріалів дослідження. Авторське виконання дисертації і плагіат. Проблема дотримання правил академічної доброчесності.

Тема 6. Оформлення дисертаційного дослідження

Структура та обсяг дисертації. Основні технічні вимоги до оформлення дисертації. Анотація до дисертації. Особливості оформлення таблиць, рисунків, формул, умовних позначень. Порядок оформлення списку використаних джерел та правила посилань на них. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення. Самоперевірка відповідності матеріалів дисертації встановленим вимогам. Ознайомлення наукової громадськості з дисертацією.

Тема 7. Робота над написанням наукових статей, доповідей, монографій

Види наукових публікацій. Форми відображення результатів наукових досліджень. Відгук та рецензія як форми оцінки наукових праць. Характеристика та основні вимоги до тез наукової доповіді. Методика підготовки наукової статті зі спеціальності «Філософія». Методика підготовки наукової монографії. Особливості редагування наукового тексту. Помилки у змісті й будові висловлювань.

Тема 8. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту та процедура захисту дисертаційного дослідження

Основні вимоги до опублікування результатів досліджень. Структура наукових праць, в яких публікуються основні наукові результати дисертації. Провідні наукові видання з філософії та суміжних галузей. Вимоги до написання монографій та наукових статей. Апробація та впровадження результатів дисертації. Проведення попередньої експертизи дисертації. Процедура утворення спеціалізованої вченої ради та подання документів в раду. Проведення захисту дисертації. Опонування дисертації. Вимоги до доповіді на захисті дисертаційного дослідження. Формування відповідей на зауваження офіційних опонентів та інших науковців. Оформлення документів атестаційної справи.

Тема 9. Моніторинг наукових праць. Наукова комунікація.

Глобальна індексація наукових публікацій. Наукометричні показники діяльності вченого. Види міжнародних наукометричних баз даних та їх характеристика. Спілкування і комунікація. Види, типи і форми наукового спілкування. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні

вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.

Тема 10. Глобальна наукова мережа та міжнародне наукове співробітництво.

Програми наукових досліджень, рамкові угоди, наукові проєкти, дослідження, гранти та конкурси. Особливості формування наукових кадрів у різних країнах світу. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: склад, структура та повноваження. Поняття про самореалізацію, основні якості, що відповідають статусу науковця. Нейрофізіологічні механізми забезпечення розумової праці. Психологія наукової творчості. Технічні засоби наукової діяльності. Особливості ділового спілкування.

Назви тем	Кількість годин												
	денна форма					Заочна (вечірня) форма							
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі					
		л	п	л а б	і н д	с.р .		л	п	л а б	і н д	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1 1	1 2	13	
Тема 1. Загальна методика наукової творчості.	15	1	2			12	15						15
Тема 2. Особливості наукової методології та мови науки	15	2	4			9	15						15
Тема 3. Стратегія і тактика наукового дослідження.	15	2	4			9	15	2	2				11
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	15	1	2			12	15	2	2				11
Тема 5. Структура та зміст дисертаційної роботи	15	1	2			12	15	2	2				11
Тема 6. Оформлення дисертаційного дослідження	15	2	4			9	15	2	2				11
Тема 7. Робота над	15	2	4			9	15	2	2				11

написанням наукових статей, доповідей, монографій												
Тема 8. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту та процедура захисту дисертаційного дослідження	15	2	4			9	15					15
Тема 9. Моніторинг наукових праць. Наукова комунікація.	15	1	2			12	15					15
Тема 10. Глобальна наукова мережа та міжнародне наукове співробітництво	15	1	2			12	15					15
Усього годин	150	15	30			105	150	10	10			130

Теми практичних занять

№ п/п	Назва практичної роботи	Обсяг, год
1	<p>Правила академічної доброчесності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Зміст ст. 42 «Академічна доброчесність» з-ну України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII 2) Дайте визначення та власне розуміння академічної доброчесності 3) Охарактеризуйте порушення академічної доброчесності: Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання 4) Які шляхи дотримання академічної доброчесності 5) Види академічної відповідальності науково-педагогічних і наукових працівників та здобувачів освіти; 6) Права осіб, стосовно яких порушено питання щодо академічної доброчесності 	2

2	<p>Композиція дисертаційного дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризувати особливості написання вступу до дисертації 2) Визначити компоненти основної частини дисертації (експеримент) 3) Виявити специфіку підготовки загальних висновків дисертації <p>Охарактеризувати специфіку оформлення додатків та списку використаної літератури до дисертаційного дослідження</p>	2
3	<p>Вимоги до змісту та оформлення дисертаційного дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризувати мову та стиль викладу матеріалу у дисертаційному дослідженні 2) Визначити особливості оформлення таблиць, схем, малюнків тощо 3) Узагальнити правила цитування та посилань <p>Оформлення умовних позначень</p>	2
4	<p>Публікація результатів дисертаційного дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризувати етапи роботи над монографією (науковою статтею, доповіддю) 2) Правила оформлення публікацій 4) Самоперевірка результатів 	2
5	<p>Підготовка до захисту дисертаційного дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризувати підготовку до попередньої експертизи дисертаційного дослідження 2) Визначити перелік документів та етапи подання дисертаційного дослідження до розгляду у спеціалізованій вченій раді 3) Систематизувати інформацію щодо роботи з офіційними опонентами дисертаційного дослідження 	2
6	<p>Процедура захисту дисертації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Відтворити сценарій захисту дисертаційного дослідження 2) Визначити вимоги до доповіді на захисті дисертаційного дослідження 3) Оформлення документів для подання атестаційної справи 	2

7	Здійснення науково-дослідницької діяльності: мета, особливості та перспективи для молодих науковців 1) Індивідуальні дослідження 2) Дослідження в науково-дослідних групах 3) Наукова взаємодія: особливості та цілі 4) Феномени критичного мислення, толерантності та інакомислення в науковому дослідженні	2
8	Наукові та науково-дослідні проєкти 1) Поняття наукового проєкту, гранту 2) Зміст та особливості діяльності програми Національний Еразмус+ офіс в Україні, проєкти співпраці 3) Академічна мобільність як вимога до сучасного науковця Напрямок Жан Моне в рамках Програми ЄС Еразмус+: проєкти та види міжнародної співпраці	2
9	Наука як соціальний феномен 1) Роль та місце наукової спільноти в сучасному світі 2) Наукова кар'єра та визнання вченого в сучасному науковому просторі 3) Наукометричні показники ефективності діяльності вченого: індекс цитування, індекс Хірша (h-індекс), імпакт-фактор 4) Види сучасної наукової комунікації: критичний діалог, публічна презентація, обговорення, наукова дискусія, конференція, семінар, форум 5) Науковий етос вченого	2
10	Міжнародні наукометричні платформи, їхні особливості, умови залучення науковців, перелік наукових видань, вимоги до наукових робіт 1) Web of Science 2) Elsevier 3) Scopus 4) Google Scholar 5) Index Copernicus та ін.	2

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Визначити нормативно-правові документи, що регламентують наукову діяльність працівників вищої освіти. Оформити у вигляді таблиці.
2	Конспектувати інформацію щодо проведення атестації науково-педагогічних кадрів в Україні
3	Скласти перелік фахових видань (за спеціальністю)
4	Анотувати вимоги до оформлення списку використаної літератури дисертаційного дослідження

5	Скласти анотацію українською та англійською мовами до дисертації
6	Створити візуальну презентацію за результатами наукового дослідження з використанням сучасних інформаційно-технічних засобів
7	Розробити науково-дослідний проєкт за результатами дисертаційного дослідження як версію практичного впровадження теоретичних досліджень
8	Підготувати наукову статтю за результатами дослідження відповідно до вимог наукометричної платформи Web of Science або Scopus
9	Зробити огляд літератури за темою власного дисертаційного дослідження.
10	Проаналізувати одну з проблем (на вибір) дослідження, над якими працює здобувач.
11	Скласти вступ до власного дисертаційного дослідження.
12	Оформити список літератури відповідно до вимог бібліографічного опису: один автор, декілька авторів, опис за назвою, опис періодичного/серійного видання, опис електронного ресурсу тощо.
	Разом

5. Контрольні питання, комплекси тестів для визначення рівня засвоєння знань аспірантами.

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» від 24 травня 2017 р., протокол № 11 (зі змінами від 29.05.2020, протокол № 10) для гуманітарних наук допускаються білети з трьох відкритих питань.

Орієнтовні питання для підсумкової атестації

1. Розкрийте особливості здійснення сучасних наукових досліджень з точки зору видової, дисциплінарної, рівневої та ін. організації.
2. Охарактеризуйте особливості пошуку наукової інформації в сучасному інформаційному просторі.
3. Поясніть логіку здійснення процесу: ідея-гіпотеза-теорія, охарактеризуйте особливості кожного етапу.
4. Проаналізуйте особливості здійснення теоретичних досліджень.
5. Проаналізуйте особливості здійснення практичних досліджень.
6. Проаналізуйте особливості здійснення міждисциплінарних досліджень.
7. Опишіть методологію наукового пізнання, з яких груп методів вона складається?
8. Охарактеризуйте філософські методи пізнання.

9. Охарактеризуйте загальнонаукові методи пізнання.
10. Охарактеризуйте конкретно наукові методи пізнання.
11. Охарактеризуйте методи та принципи наукового пізнання.
12. Опишіть особливості бібліографічного апарату наукового дослідження.
13. Проаналізуйте правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.
14. Опишіть види наукових публікацій.
15. Проаналізуйте види дисертаційних робіт.
16. Опишіть структуру дисертаційного дослідження, проаналізуйте елементи структури.
17. Опишіть та розкрийте зміст процедури експертизи та попереднього захисту дисертації.
18. Проаналізуйте процедуру прилюдного захисту дисертації.
19. Опишіть та проаналізуйте наукометричні показники діяльності вченого.
20. Розкрийте особливості підготовки та написання наукової статті.
21. Розкрийте особливості підготовки та написання наукової монографії.
22. Розкрийте особливості підготовки та написання наукового проекту.
23. Розкрийте створення наукової презентації.
24. Опишіть види наукової комунікації.
25. Розкрийте зміст поняття «академічна доброчесність».
26. Розкрийте зміст поняття «академічна відповідальність вченого».
27. Розкрийте зміст поняття «науковий етос».
28. Розкрийте зміст понять: наукова комунікація, критичний діалог, публічна презентація, обговорення, наукова дискусія, конференція, семінар, форум.
29. Розкрийте зміст понять: індекс цитування, індекс Хірша (h-індекс), імпаکت-фактор.
30. Розкрийте зміст поняття «академічна мобільність».
31. Опишіть особливості та цілі наукової взаємодії в науково-дослідних групах
32. Опишіть особливості та цілі індивідуальних наукових досліджень.
33. Проаналізуйте місце та роль української науки в світовому науковому просторі. Які шляхи оптимізації для української науки Ви можете запропонувати?

Завдання для проміжної атестації:

1. Написати тези доповіді за темою дисертаційного дослідження.

2. Написати наукову статтю за темою дослідження.

6. Методи навчання.

Методами навчання є способи взаємопов'язаної діяльності викладача зі здобувачами вищої освіти, що спрямовані на засвоєння останніми знань та набуття вмінь і навичок, що передбачені програмою дисципліни.

Під час навчального процесу використовуються такі методи навчання:

Залежно від походження інформації: словесні (розповідь, лекція, пояснення, діалог, дискусія, робота з першоджерелами та навчальними матеріалами), наочні (ілюстрування, демонстрація, презентація), практичні методи (вправи, написання самостійної роботи, підготовка авторських тез та публічний виступ на науково-практичних семінарах).

За характером навчально пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, пошуковий (евристичний), дослідницький.

За ступенем керівництва навчальною роботою: самостійна робота під керівництвом, проте без контролю наукового керівника під час написання реферату, есе, тез, статті тощо.

Вивчення програмного матеріалу та набуття професійних компетенцій здобувачами здійснюється у формі:

Лекцій – стрункий, логічно завершений, науково обґрунтований виклад викладачем фактів, оцінок та висновків, які стосуються методики підготовки та написання дисертаційної роботи. Здобувачі вищої освіти перебувають в межах репродуктивного (відтворювального) мислення та пасивно сприймають матеріал. Така форма навчання успішно застосовується для передачі значного масиву інформації; викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, правил, інструкцій, алгоритмів дії у формальних, аналогічних до представленого зразка ситуаціях, розпоряджень, висновків. Водночас лекція передбачає встановлення зворотного зв'язку, тим самим активізуючи навчально-пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти.

Семінарів – здобувачі вищої освіти завчасно готуються до попередньо визначеної програмою теми та безпосередньо на занятті обговорюють винесені на обговорення питання та/чи тексти, дискутують, висловлюють власну дослідницьку позицію, демонструючи здатність вчитися й оволодівати новими знаннями, інтерпретувати та узагальнювати тексти. На окремих семінарах можуть застосовуватися рольові ігри, метод мозкового штурму. Може застосовуватися евристичний метод як організація ефективного активного пошуку розв'язання поставлених викладачем завдань на основі вказівок та евристичних програм, застосування евристичних бесід. Аспіранти засвоюють вміння відшукувати, обробляти та аналізувати великі масиви інформації, навички продуктивного та активного мислення, спонукання до самостійної пізнавальної та дослідницької діяльності, формують здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми.

Семінарів-дискусій – здобувачі вищої освіти завчасно готуються до заняття, на якому мають можливість вільно обмінюватися думками на певну тему, дискутувати, аргументовано відстоюючи власні погляди чи дослідницьку позицію. Може застосовуватись метод проблемного викладення, коли викладачем окреслюється проблема, формулюється пізнавальне завдання,

здобувачі, застосовуючи систему доведень, порівнюючи різні підходи, розв'язують поставлене завдання, стають учасниками наукового пошуку. Такі семінари формують вміння критично осмислювати події та явища наукового життя, використовувати філософську рефлексію, формувати дослідницьке поле власного наукового дослідження, аргументовано відстоювати свої переконання, критично оцінювати власні погляди, толерантно та з повагою приймати інакомислення, вести наукову дискусію. Методи навчальної роботи поступово переходять у методи самостійної дослідницької діяльності.

Презентації – виступ перед аудиторією з метою представлення результатів самостійної роботи здобувача вищої освіти щодо опрацювання літератури та інших інформаційних джерел за темою дослідження, змісту обраної теми, з'ясування дослідницьких завдань та проблемних питань дослідження з метою здобуття навичок публічного представлення результатів власного дослідження. Формується здатність розробляти проекти та вміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології, управляти часом, проводити професійну діяльність в умовах обмеження часу і ресурсів.

Публічної презентації наукових результатів – здобувачі вищої освіти мають можливість готувати тези доповідей та публічно презентувати їх на наукових семінарах, організованих кафедрою філософії та міжнародної комунікації. Публічне представлення наукових результатів сприяє розвитку навичок наукового письма, вміння оформлювати та публічно презентувати результати наукових досліджень, зацікавлювати результатами власних наукових досліджень та дискутувати з науково-професійною спільнотою, представляти та реалізовувати наукові проекти. Формується здатність до поширення філософських знань та піднесення філософської культури в Україні.

Письмові роботи – написання тез доповідей та/чи авторських есе. Формується вміння застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій; здатність виконувати оригінальні дослідження та створювати нові знання, розробляти та реалізовувати наукові проекти, дотримуватись правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях.

7. Форми контролю.

Відповідно до «**Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національному університеті біоресурсів і природокористування України**» від 24 травня 2017 р., протокол № 11 (зі змінами від 29.05.2020, протокол № 10), вивчення здобувачами вищої освіти дисципліни «Соціальна проблематика в історико-філософському вимірі» супроводжується поточним контролем та проміжною атестацією.

4) *Поточний контроль* здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання поставлених завдань.

5) *Проміжна атестація* проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Проміжна

атестація здобувачів вищої освіти з курсу «Соціальна проблематика в історико-філософському вимірі» проводиться після опрацювання половини тем у формах: 1) написання тез доповіді; 2) написання наукової статті. Вага проміжного контролю у загальній оцінці за тему складає не менше 50% балів.

6) Якщо здобувачем вищої освіти підготовлені та опубліковані наукові статті у збірниках, які входять до фахових видань та/або видань, які включені до міжнародних наукометричних баз, позитивні оцінки з поточного, проміжного і підсумкового контролю можуть виставлятися автоматично за погодження з викладачем.

7) Участь у міжнародних, всеукраїнських та університетських конференціях та науково-методичних семінарах є формою контролю самостійної індивідуальної роботи, тобто проміжного та поточного контролю.

8) Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою. За таких умов від допускається до підсумкової атестації у формі заліку.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» від 24 травня 2017 р., протокол № 11 (зі змінами від 29.05.2020, протокол № 10).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 -100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу аспіранта із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу аспіранта з навчальної роботи $R_{нр}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}^*$

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. Електронний навчальний курс «Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4585>

2. Чекаль Л.А., Гейко С.М., Горбатюк Т.В. та ін.. Філософія освіти: Навчальний посібник. – К.: Міленіум, 2017. – 664 с.

3. Черній А.М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: Посібник / За заг. ред. І.І. Ібатулліна. – К.: Арістей, 2004.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: Наказ МОН України № 40 від 12.01.2017 // Електронний ресурс; посилання за адресою: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n88>

2. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 352 с.

3. Корбутяк В.І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: навчальний посібник / В.І. Корбутяк. – Рівне: НУВГП, 2018. – 176 с.

4. Кремінський В. Освіта і наука в Україні - інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К.: Грамота, 2015. – 488с.

5. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с

6. Порядок проходження документів для захисту дисертацій у спеціалізованих вчених радах національного університету «Львівська політехніка»: методичні вказівки / Ю. Я. Бобало, Я. Т. Луцик, Б. І. Стадник, І. О. Шишкіна. – Львів: Львівська політехніка, 2016. – 141 с.

7. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: Навч. посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2017.- 254 с. 12.

8. Тим, хто торує свій шлях у науку: Навчальний посібник / М.Г.Находкін, А.Г.Наумовець, С.М.Рябченко. – К.: ВПЦ 'Київський університет', 2018. -239 с.

9. Федорченко Ю. Про феномен дисертації та присудження наукових ступенів: опубліковано 23.06.2018 // Електронний ресурс: <http://education-ua.org/ua/articles/1207-pro-fenomen-disertatsiji-ta-prisudzhennya-naukovikh-stupeniv>

10. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій.- К.: Академвидав, 2014.- 208 с.

11. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. посібник.- К.: Вид. Дім "Слово", 2016.- 240 с.

12. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник.- Вид. 2, перероб. і доп.- К.: Знання-Прес, 2012.- 295 с.

13. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 3-тє видання, виправлене і доповнене/ Автор-упорядник Л. А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. — К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», «Голока», 2013.— 80 с.

14. Якібчук В. М. Українські наукові видання і міжнародні наукометричні бази даних: проблеми і протиріччя / В. М. Якібчук // Наукові праці МАУП. – 2017. – Вип. 2(33). – С. 153–156.

ДОПОМІЖНА:

1. Воротіна Л. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту: посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня / Л. Воротіна, В. Воротін, С. Гуткевич. – К., 2016. – 138 с.

2. Винницький М. Проект Порядку присудження наукових ступенів // Електронний ресурс: <http://phd.znu.edu.ua/page//img/present/Winnytskyi.pdf>

2. Зосимов А. Дисертаційні помилки: монографія / А. Зосимов, В. Голік. – 3-є вид., доп. і випр. – Х.: ІНЖЕК, 2015. – 216 с.

3. Ковалів Ю. Абетка дисертанта. Методологічні принципи написання дисертації: посібник / Ю. Ковалів. – К.: Твім інтер, 2019. – 457с.

4. Підготовка і захист дисертації на здобуття наукового ступеня у галузі технічних наук: Інформ.-довідк. посіб. / Автори-упорядники: д-р техн. наук, проф. В. С. Моркун, д-р техн. наук, проф. М. І. Ступнік, канд. техн. наук В. В. Тронь. – Кривий Ріг: КНУ, 2014. – 128 с.

5. Як правильно оформити дисертацію та документи атестаційної справи / Упоряд. Ю. Цеков. – К.: Ред. «Бюл.ВАК України»: Вид-во «Толока», 2014. – 79 с.

6. Як правильно оформити дисертацію та документи атестаційної справи. Зб. нормат. док. з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Л. Мірошниченко. – К.: Толока, 2012. – 56 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.mon.gov.ua/> - Міністерство освіти і науки України;
2. <http://dknii.gov.ua/> - Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України;
3. <http://www.nas.gov.ua/> - Національна академія наук України;
4. <http://naps.gov.ua/> - Національна академія педагогічних наук України